

*До 80-річчя присвоєння університету
імені Григорія Савича Сковороди*

МЕТОДОЛОГІЯ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
учасників XXI Міжнародної
науково-практичної конференції
(27–28 березня 2025 р., м. Харків)**

Харків 2025

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди (Україна),
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (Україна),
Вірменський державний педагогічний університет імені Х. Абовяна (Вірменія),
Батумський державний університет імені Шота Руставелі (Грузія),
Телавський державний університет імені Якова Гогобашвілі (Грузія),
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка (Україна),
Куявсько-Поморська Академія в Бидгощі (Польща)

*До 80-річчя присвоєння університету
імені Григорія Савича Сковороди*

МЕТОДОЛОГІЯ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
учасників XXI Міжнародної
науково-практичної конференції
(27–28 березня 2025 р., м. Харків)

Харків
2025

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ В ПЕДАГОГІЦІ ТА ПСИХОЛОГІІ І НОВІТНІ РЕЗУЛЬТАТИ В ГАЛУЗІ

Гальчич І., Ярошенко А. Формування медіаційних навичок майбутніх соціальних працівників у процесі практичної підготовки	179
Герасименко Л., Музиченко Д. Методологічний інструментарій психологічних досліджень комунікативної компетентності студентів-медиків	180
Дзюбата З. Імплементация 4К підходу як засіб покращення мотивації здобувачів освіти до вивчення дисциплін гуманітарного циклу в агротехнічних ЗВО	182
Замора Я., Бурега Н., Сіткара С. Причинно-наслідковий підхід до оцінки успішності студентських проблемних груп	187
Карабін О. Шляхи підвищення якості контролю самостійної роботи майбутніх учителів інформатики у системі неперервної освіти	189
Karapetyan V., Amiraghyan M. The formation of a senior preschooler's competitive abilities through chess	192
Karapetyan V., Bejanyan A. Harmonious interaction of the components of the personality structure and the psychological security of the individual	196
Кузьміна І., Кузьміна О. Впровадження сучасних технологій педагогіки та психології у закладах вищої освіти медичного профілю	204
Лобачова І. Комунікативний метод у навчанні англійської мови: переваги та виклики	210
Лозова О. Готовність вчителів до впровадження STEM-освіти: аналіз здатності до опанування інноваційних форм та методів педагогічної діяльності	215
Manucharyan S, Avagyan M., Nalbandyan T. Pedagogical conditions for the formation of a healthy lifestyle in preschool age	218
Mkrtumyan M., Mkrtumyan L, Karapetyan V. Features of functional changes in the system of providing psychological safety of a person	222
Остапівська І. Формування основ медіаграмотності здобувачів початкової освіти як складова виховної роботи	230
Погоріла А. Роль нейромереж у вдосконаленні вимови англійської мови: аналіз сучасних технологій	236
Радченя І., Білянська Д. Інтегроване навчання як один із сучасних підходів Нової української школи	241
Радченя І., Заніздра І. Розвиток дрібної моторики пальців рук молодших школярів у процесі роботи з пластичними масами	246
Степанюк А. Методи наукового пізнання як складова природничо-наукової освіти школярів	248
Shlenova M. Overview of the educational component in the "IFLA recommendations for professional educational programs in library and information science" (2022)	250
Ющик Л. Емпатійне слухання як складова професійної підготовки майбутніх вихователів до патерства з батьками дітей раннього віку	256
СИСТЕМА МЕТОДІВ ДОСЛІДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ, ГРОМАДЯНСЬКОЇ, МІЖКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ ТА НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ	259
Дідик Н. Методика вивчення стресостійкості здобувачів освіти ліцею з посиленою військово-фізичною підготовкою	262
Кравченко В. Вплив освіти на розвиток і підтримку демократичних цінностей	263
Московчук Л. Національно-патріотичне виховання молодших школярів на уроках мистецтва засобами сугестивних інтерактивних технологій	266
Oleshko N. The development of intercultural communicative competence in the process of learning foreign languages	269
	275

Ярослав ЗАМОРА

<https://orcid.org/0000-0001-6470-8233>

кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри машинознавства та транспорту
Тернопільський національний педагогічний університет імені В. Гнатюка

Назар БУРЕГА

<https://orcid.org/0000-0002-2052-6101>

кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри машинознавства та транспорту
Тернопільський національний педагогічний університет імені В. Гнатюка

Степан СІТКАР

<https://orcid.org/0000-0003-4599-454X>

кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри машинознавства та транспорту
Тернопільський національний педагогічний університет імені В. Гнатюка
м. Тернопіль, Україна

ПРИЧИННО-НАСЛІДКОВИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНКИ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТСЬКИХ ПРОБЛЕМНИХ ГРУП

Результативність роботи студентських проблемних груп (СПГ) можна розділити на різні рівні. Найвищим рівнем є підготовка до переможців всеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт.

Слід зазначити, що підготовка переможців всеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт (ВКСНР) потребує значного часу. Відповідно до Положення про Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт з галузей знань і спеціальностей [2] необхідно не тільки оформити відповідну роботу, а й дотримуватися ряду вимог:

- наукова робота повинна мати титульну сторінку (на ній зазначаються тільки шифр та назва роботи), зміст, вступ, розділи, висновки, список використаної літератури та анотацію, у якій зазначено актуальність, мету, завдання, використану методiku дослідження та загальну характеристику роботи;
- наукова робота обов'язково має містити посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей, отриманих іншими особами;
- загальний обсяг роботи не повинен перевищувати 30 сторінок без урахування додатків та переліку літературних джерел;
- креслення та ілюстрації, що додаються до роботи, повинні бути скомпоновані на аркуші формату А3 або А4.
- Наукові роботи подаються в друкованому вигляді та на електронних носіях.

Представлена на конкурс робота повинна мати апробацію, та, бажано, включати в себе публікації:

- публікація у фахових виданнях, включених до переліку наукових видань для опублікування результатів досліджень;
- статті у збірниках студентських наукових робіт;
- матеріали доповідей на науково-практичних та науково-технічних конференціях;
- акти впровадження результатів проведених досліджень у виробництво та в освітній процес та ін.

Студенти молодших курсів у складі СПГ опановують основи науково-дослідної діяльності, зокрема формулювання мети та завдань дослідження, набувають навичок роботи з джерелами інформації, а також розвивають уміння письмового викладу наукових положень через підготовку рефератів за тематикою досліджень. Даний етап характеризується найнижчим рівнем результативності наукової діяльності у межах СПГ.

На наступному рівні студенти проводять дослідження та за їхніми результатами готують доповіді, з якими виступають на науково-практичних та науково-технічних конференціях. Матеріали найкращих доповідей готуються до опублікування.

Наступний рівень включає підготовку до опублікування наукових статей, проведення роботи з впровадження результатів здійснених досліджень у виробництво та в освітній процес.

На рисунку 1 наведено причинно-наслідкову діаграму Ішикави (Cause-and-Effect-Diagram або так звана діаграма «риб'ячої кістки» Fishbone Diagram) [1], побудована на підставі даних опитування випускників кафедри «Машинознавства та транспорту» закладу вищої освіти Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, студентів та викладачів-керівників кафедральних СПГ. Слід зазначити, що ці гуртки охоплюють три основних напрями дослідження: «Інноваційні методи навчання», «Моделювання та дослідження автомобільних електронних систем з використанням апаратно-програмних середовищ», «Проблеми організації автомобільних перевезень в Україні», де студенти мають змогу самостійно обирати тематику випускної роботи, приймати участь у різноманітних конференціях, студентських олімпіадах та якісно підготуватися до попереднього та остаточного захисту випускної роботи [3]. Діаграма Ішикави дає графічне зображення причинно-наслідкового аналізу результативності роботи СПГ і дозволяє виявити основні фактори, що впливають на результативність роботи.

Таким чином, викладачами кафедри «Машинознавства та транспорту» підготовлено понад 20 студентів, які стали переможцями всеукраїнських та міжнародних конкурсів студентських наукових робіт.

Як показує багаторічний досвід роботи, активні учасники СПГ, які пройшли перерахований вище ряд рівнів, краще підготовлені до написання дипломних проєктів та випускних кваліфікаційних (магістерських) робіт.

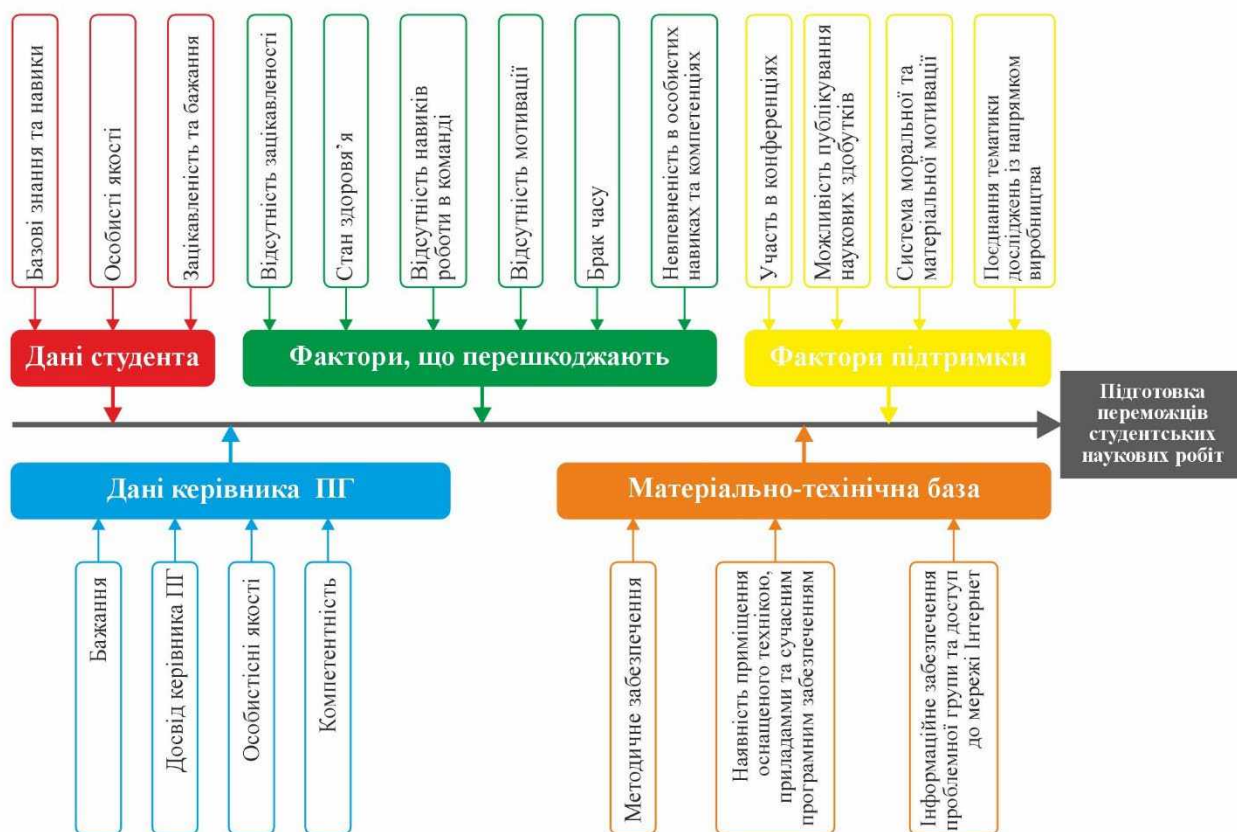

Рисунок 1. Причинно-наслідкова діаграма Ішкави для аналізу результативності роботи СПГ

Список використаних джерел

1. Діаграма Ішкави URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D1%96%D0%B0%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0_%D0%86%D1%88%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D0%B2%D0%B8
2. Про затвердження Положення про Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт з галузей знань і спеціальностей: Наказ МОН України від 18.04.2017 № 605. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0620-17#Text>.
3. Федорейко В. С, Замора Я. П., Чалий А. Д. Проблеми формування готовності студентів професійної освіти до самостійної діяльності. *Актуальні проблеми освітньої галузі України: матеріали Регіональної науково-практичної конференції молодих учених (14 лютого 2023 року, м. Херсон)* / за ред. Кузьменка В. В., Кохановської О. В. Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2023. С. 157–159. URL: <http://kntu.net.ua/index.php/eng/content/view/full/83041>